Parelproject

24 september 2012

Parelproject ZonMw
ZonMw subsidieert via haar tientallen programma's veel verschillende projecten op het gebied van onderzoek en implementatie. Het is de ambitie dat de resultaten hiervan uiteindelijk een bijdrage leveren aan een betere praktijk in preventie en zorg. Om duidelijker zichtbaar te maken waar ZonMw voor staat, worden jaarlijks enkele projecten in het zonnetje gezet. Deze Parelprojecten hebben bijzonder vernieuwende resultaten die zich lenen voor landelijke invoering, of zijn tot stand gekomen via uitstekende samenwerking, of hebben extra oog voor aspecten als diversiteit, patiëntgerichtheid of innovatie. Met het uitreiken van een Parel aan deze projecten wil ZonMw deze extra inspanningen van projectleiders en hun teams belonen, en anderen inspireren om het beste uit hun projecten te halen.

ZonMw stimuleert
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl

Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdopdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Van Solex naar Laptop

Omring Thuiszorg is de drijvende kracht achter de (her)introductie van de wijkverpleegkundige in de regio's Kop van Noord-Holland en West-Friesland. Bijzonder aan de aanpak is vooral de sterke verbinding met preventie. Volgens Omring dé manier om ervoor te zorgen dat cliënten minder vaak een beroep hoeven doen op (thuis)zorg.

Zorg en preventie houdt mensen zelfstandig

Een wijkverpleegkundige die in nauw contact staat met een relevant netwerk, kan haar cliënten heel gericht de juiste interventies adviseren. Daardoor blijven mensen gezonder en kunnen dus langer zelfstandig thuis blijven wonen. Ook kunnen ze af met minder zorg. Dit zijn enkele belangrijke conclusies uit 'Van Solex naar Laptop', de zogeheten 'maatschappelijke businesscase' van Omring Thuiszorg. Zo blijkt bijvoorbeeld dat de wijkverpleegkundige een opname in verpleeg- of verzorgingshuis kan helpen uitstellen. Ook zorgt zij ervoor dat er minder burgers met complexe vragen bij het Wmo-loket aankloppen. Sterke argumenten voor een intensieve koppeling tussen zorg en preventie.

Wat doet Omring aan preventie?

Omring biedt haar cliënten al jarenlang een consistent preventieprogramma aan. De grote kracht is de flexibiliteit in het aanbod. Er is steeds ruimte voor aanpassing van het programma op basis van de vraag. Met subsidie van het ZonMw-programma 'PreventieKracht dichtbij huis' heeft Omring nieuwe preventieprogramma's opgezet rond de thema's overgewicht, valincidenten en depressie. Voor de interventies rond overgewicht bij kinderen is samengewerkt met de afdeling diëtetiek van Omring, GGD Hollands Noorden, Sportservice Noord-Holland en diverse basisscholen. Bij valincidenten lag het accent op het rollatorspreekuur en de cursussen 'In Balans' en 'Zicht op Evenwicht'. Bij depressie ging het om het seniorenspreekuur en de cursussen 'Verlies... en dan verder' en 'Omgaan met dementie'. Omring heeft steeds aansluiting gezocht bij bestaande werkwijzen en zo veel mogelijk gekozen voor bewezen effectieve interventies.

Welke zorg levert de wijkverpleegkundige?

In het kader van het ZonMw-programma 'Zichtbare schakel. De wijkverpleegkundige voor een gezonde buurt' zijn zeventien extra wijkverpleegkundigen aangesteld in achterstandswijken in Den Helder, Hoorn en Medemblik. Hun taak is vooral het opsporen van kwetsbare burgers. Deze cliënten krijgen advies en eventueel een doorverwijzing naar andere hulpverleners in de sectoren wonen, welzijn of zorg. Belangrijk is ook het verwijzen naar passende preventieve interventies. In elke wijk is een wijkverpleegkundig spreekuur gestart bij een huisartsenpraktijk. Ook is de afstemming met de thuiszorg verder verbeterd, nu alle thuiszorgteams kleinschalig zijn georganiseerd. Daardoor kunnen signalen nog sneller worden opgepikt.

ZonMw

De wijkverpleegkundige blijkt makkelijk toegang te krijgen tot de thuissituatie van cliënten. Voor haar (coördinerende) rol is het daarbij cruciaal dat de wijkverpleegkundige niet alleen medisch georiënteerd is. Zij heeft ook zicht op de andere domeinen die relevant zijn voor het leven, bijvoorbeeld zelfredzaamheid, participatiemogelijkheden en de sociale omgeving.

Welke meerwaarde heeft de koppeling zorg-preventie?

Door effectieve preventieve interventies in te passen in de wijkaanpak, kan Omring precies aansluiten bij vragen en behoeften van specifieke doelgroepen. Zo krijgen kwetsbare jongeren in Den Helder in hun eigen buurt voorlichting over gezonde voeding. Tijdens een supermarktrondleiding laat een diëtist zien dat je goedkoop én goed voor jezelf kunt koken. Een voorbeeld van vruchtbare dwarsverbanden is het rollatorspreekuur voor ouderen. Het is valpreventie, maar het spreekuur is ook een uitstekende vindplaats voor problemen bij mantelzorgers die met de rollatorgebruiker meekomen. Een wijkverpleegkundige kan de mantelzorger vragen of deze het nog redt en misschien behoefte heeft aan ondersteuning. Zo wordt voorkomen dat een eventueel probleem iemand boven het hoofd groeit. Een recent voorbeeld ten slotte is een project waarin ouderen met een eenvoudig hulpmiddel zelf hun steunkousen leren aantrekken.
Deze interventie, gefinancierd door het ZonMw-programma Koplopers in Kwaliteit en Kostenbesparing, verlicht het werk van de thuiszorg, maar belangrijker is dat cliënten minder afhankelijk zijn van zorg. Ze hoeven niet meer op 'de zuster' te wachten en voelen zich gesterkt in hun zelfredzaamheid en autonomie.

Wat levert het werk van de wijkverpleegkundige verder op?

De wijkverpleegkundigen bereiken veel kwetsbare burgers. Zo zijn er in de betrokken wijken tussen mei 2011 en april 2012 maar liefst 633 kwetsbare cliënten en mantelzorgers geholpen. Het gaat hier om mensen zonder AWBZ-indicatie, die anders wellicht buiten beeld waren gebleven. Zij kregen advies van de wijkverpleegkundige of zijn doorverwezen. Waar nodig is de sociale steunstructuur van de cliënt versterkt.
De wijkverpleegkundigen participeren in lokale ketenoverleggen. Daardoor zijn de contacten met partners op het gebied van wonen, welzijn, zorg en gemeente versterkt. Dit heeft onder meer geleid tot structurele samenwerking rond specifieke doelgroepen. Zo wil de West-Friese huisartsenorganisatie WFHO de zorg voor kwetsbare ouderen verbeteren door het intensiveren van de samenwerking tussen huisarts en wijkverpleegkundige. Een andere voorbeeld komt uit de wijk De Schooten in Den Helder. Daar is met subsidie van het programma 'Op één lijn' een multidisciplinair project gestart rond de zorg voor kwetsbare ouderen.

Hoe ziet de toekomst eruit?

Omring kan niet alleen bogen op een stevig draagvlak in de eigen organisatie. Er is ook een sterk netwerk opgebouwd met onder meer gemeenten, GGZ-Noord Holland Noord, GGD Hollands Noorden, Zorg Ondersteuning Noord-Holland (ZONH), Zorgbelang Noord-Holland en de eigen cliëntenraad. De organisatie stond aan de wieg van het Regionaal Preventieplatform. Omring werkt aan de verankering van preventie in de organisatie, ook nadat de ZonMw-financiering ophoudt. De relatie met de eerste lijn heeft een duidelijke plek gekregen in het Preventieplan voor 2012.
Een belangrijke stap in de continuering van het werk van de wijkverpleegkundige is de businesscase 'Van Solex naar Laptop'. Daarin staat een krachtig en goed onderbouwd pleidooi voor de financiering van wijkverpleegkundigen met middelen uit de regio zelf. Het rendement van de wijkverpleegkundige bedraagt voor Kop van Noord-Holland en West-Friesland op jaarbasis ruim anderhalf miljoen euro, zo rekent Omring voor.
De wijkverpleegkundige kan zo een belangrijke rol spelen in de toedeling van schaarse middelen rondom zorg thuis. Zij zet immers interventies in die een verdere toename van de regionale zorgvraag kunnen afremmen.

Waarom een parel?

- Sterke koppeling tussen zorg en preventie.
- Draagvlak in de gehele organisatie.
- Stevig netwerk, van gemeenten en zorgorganisaties tot cliënten.
- Veel oog voor borging, onder meer met een overtuigende businesscase.
- Initiatief tot een Regionaal Preventieplatform.

De programma's 'Zichtbare schakel' en 'PreventieKracht dichtbij huis'

Het programma 'Zichtbare schakel. De wijkverpleegkundige voor een gezonde buurt' verbetert de samenhangende zorg in wijken, met name voor kwetsbare groepen. Het programma zet extra wijkverpleegkundigen in, zodat preventie en zorg, wonen en welzijn op wijkniveau beter met elkaar worden verbonden. 'PreventieKracht dichtbij huis' bevordert een gezonde leefstijl bij wijkbewoners. Afspraken over onderlinge samenwerking maken van betrokken partijen een schakel in de wijkgerichte aanpak.

www.zichtbareschakel.nl
www.preventiekracht.nl
www.zonmw.nl/opeenlijn
www.zonmw.nl/kikk

ZonMw